

Ikiteisminis skolų išieškojimas ir supaprastintas teismo procesas

Lektorė advokatų profesinės bendrijos „iLAW“ vyresnioji teisininkė
Justina Ramašauskaitė

2020 m.

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.1. Subjektai vykdantys ikiteisminį skolų išieškojimą. Nesudėtinga atgauti skolą ir pačiam

- **Skola** – pinigine prievolė, kurią įvykdyti turi debitorius kreditoriaus atžvilgiu; pinigine prievolės, turinio įsipareigojimo išraiška, dydis; gražintinai paimti pinigai ar koks nors daiktas
- **Skolininkas (debitorius)** – fizinis ar juridinis asmuo, įsiskolinęs už suteiktą produkciją ar pasiskolinęs daiktą ar pinigus iš kito asmens su prievole juos gražinti (sumokėti) sutarta tvarka
- **Skolos išieškojimas** – priemonių ir procedūrų visuma, kuria remdamasis kreditorius siekia iš skolininko atgauti skolą

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

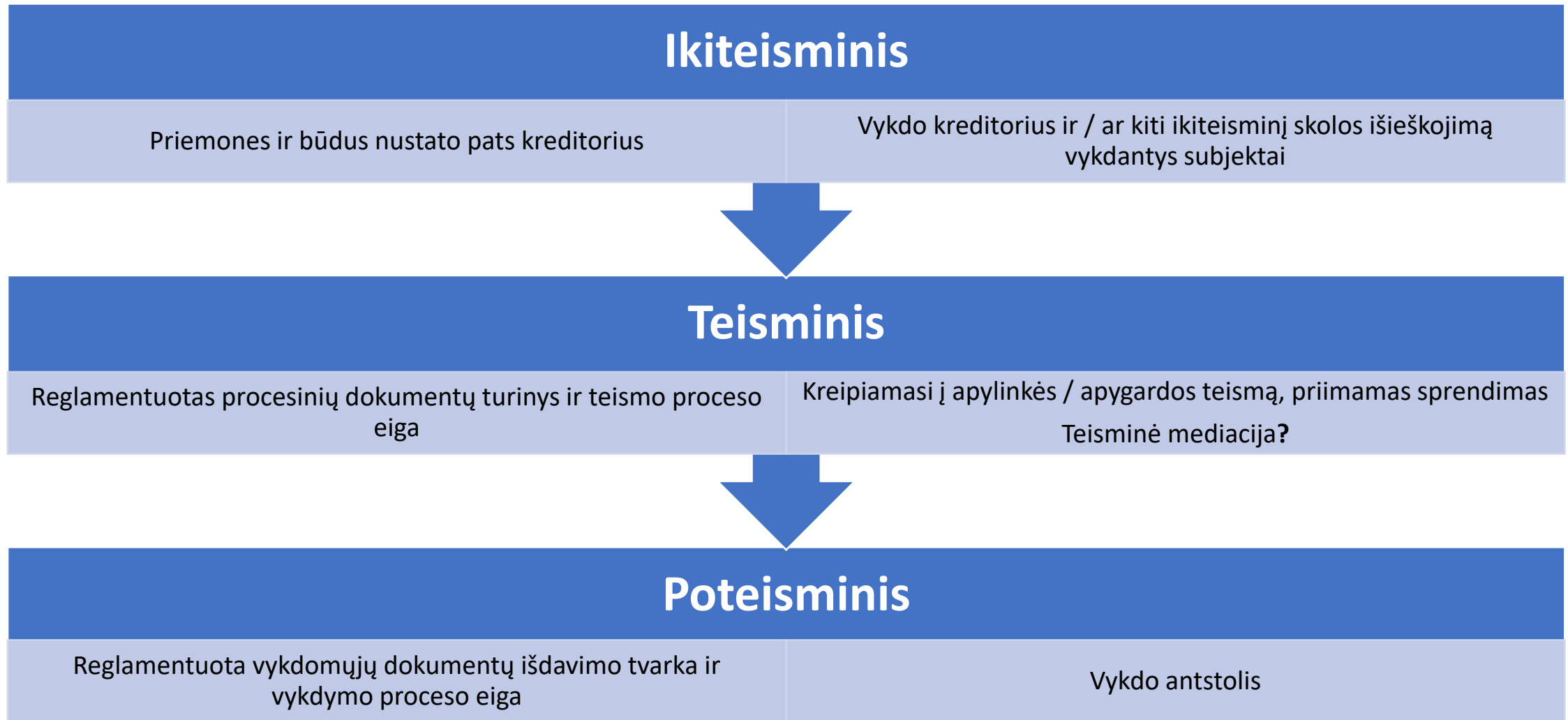
1.1. Subjektai vykdantys ikiteisminį skolų išieškojimą. Nesudėtinga atgauti skolą ir pačiam

Skolininkas laikomas pažeidusiu prievolę (CK 6.63 str.):

- 1) **nejvykdomos** ar **netinkamai vykdomos** sutartyje numatytos **sąlygos**;
- 2) skolininkas **praleidžia** prievolės įvykdymo **terminą**;
- 3) **kreditorius** teisiniu ar neteisiniu būdu **pagrįstai reikalauja**, kad skolininkas **įvykdytų prievolę**;
- 4) kreditorius **pareikalavo** įvykdyti prievolę ir **nustatė** protingą jos įvykdymo **terminą**, o skolininkas prievolės per šį terminą **nejvykdė**;
- 5) skolininkas **iki prievolės įvykdymo termino** pabaigos **praneša** kreditoriui, kad jis prievolės **nevykdys**;
- 6) prievolės **nebegalima įvykdyti** dėl skolininko kaltės

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.1. Subjektai vykdančys ikiteisminį skolų išieškojimą. Nesudėtinga atgauti skolą ir pačiam

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.1. Subjektai vykdantys ikiteisminį skolų išieškojimą. Nesudėtinga atgauti skolą ir pačiam

---

Ikiteisminį išieškojimą vykdantys subjektai:

Kreditorius (pats ar per atstovą)

Antstoliai (Antstolių įstatymo 25 str. reikalauja, kad kreipdamasis dėl šios paslaugos į antstolį, kreditorius pateiktų dokumentus, patvirtinančius skolininko turtinės prievolės egzistavimą ir jos dydį. Ikiteisminio proceso metu kreditorius gali kreiptis į bet kurį Lietuvoje veikiančią antstolį)

Skolų išieškojimo įmonės

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.2. „Ginčų sprendimas derybų būdu“ arba pretenzijų rengimas

Ikiteisminio skolos išieškojimo priemonės:

- **priminimas / pretenzija;**
- **susitarimas dėl skolos mokėjimo tvarkos (mokėjimų grafikas);**
- **taikos sutartis;**
- **kt.?**

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.2. „Ginčų sprendimas derybų būdu“ arba pretenzijų rengimas

Pretenzija

- skolos **suma**;
- skolos **atsiradimo pagrindas**;
- **terminas**, per kurį reikalaujama padengti skolą;
- **palūkanos**?
- **netesybos** / kreditoriaus patirti **nuostoliai**?
- **su skolos ikiteisminiu išieškojimu susijusios išlaidos**;
- **pasekmės**, kurios kiltų nepadengus skolos nustatytu terminu

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.2. „Ginčų sprendimas derybų būdu“ arba pretenzijų rengimas

Susitarimas dėl skolos mokėjimo tvarkos

- skolos **suma**;
- skolos **atsiradimo pagrindas**;
- skolininko įsipareigojimas sumokėti skolą **pagal sudarytą mokėjimo grafiką / per numatytą papildomą terminą**;
- sąlyga, jog skolininkui **nesumokėjus mokėjimo visai sumai ar visų mokėjimų numatytais terminais, visi mokėjimai laikomi pradelstais** ir kreditorius turi teisę dėl visų nesumokėtų sumų kreiptis į teismą;
- **palūkanos?**
- **netesybos / nuostoliai neįvykdžius įsipareigojimo?**
- sutarties galiojimas, taikytina teisė, ginčų sprendimas, konfidencialumas ir kt.?

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.2. „Ginčų sprendimas derybų būdu“ arba pretenzijų rengimas

Taikos sutartis

- skolos **suma**;
- skolos **atsiradimo pagrindas**;
- skolininko įsipareigojimas sumokėti skolą **pagal sudarytą mokėjimo grafiką / per nustatytą terminą**;
- sąlyga, jog skolininkui **nesumokėjus mokėjimo visai sumai ar visų mokėjimų numatytais terminais, visi mokėjimai laikomi suėjusiais**;
- sąlyga, jog taikos sutartis neprieštarauja imperatyvioms įstatymų normoms, nedaro žalos viešajam interesui;
- **netesybos / nuostoliai neįvykdžius įsipareigojimo?**
- **palūkanos?**
- sąlyga, jog bet kurios šalies prašymu taikos sutartis gali būti perduota patvirtinti apylinkės teismui CPK XXXIX skyriuje (t. y. CPK 579-582 straipsniuose) nustatyta supaprastinto proceso tvarka bei šalių patvirtinamas supratimas, jog **teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis šalims turės galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir kreiptis į teismą dėl ginčo tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu nebus galima** (pagal CK 6.985 straipsnį ir CPK 584 straipsnį teismo **patvirtinta taikos sutartis laikoma priverstinai vykdytinu dokumentu**);
- sutarties galiojimas, taikytina teisė, ginčų sprendimas, konfidencialumas ir kt.?

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.2. „Ginčų sprendimas derybų būdu“ arba pretenzijų rengimas

Jeigu šalys nesusitarė kitaip, įmokos, kreditoriaus gautos vykdant prievolę, skiriamos:

- pirmiausiai - atlyginti kreditoriaus turėtoms išlaidoms, susijusioms su reikalavimo įvykdyti prievolę pareiškimu;
- antrąja eile - mokėti palūkanoms pagal jų mokėjimo terminų eiliškumą;
- trečiąja eile - netesyboms mokėti;
- **ketvirtąja eile - pagrindinei prievolei įvykdyti**

(!) Kreditorius **turi teisę atsisakyti priimti** skolininko siūlomą įmoką, jeigu skolininkas nurodo kitokį įmokų paskirstymą. Taip pat **gali atsisakyti priimti** pagrindinei prievolei įvykdyti mokamą sumą, jeigu tuo pat metu nesumokamos einamosios palūkanos, kurių mokėjimo terminas suėjęs.

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.2. „Ginčų sprendimas derybų būdu“ arba pretenzijų rengimas

Skolininkas neturi teisės **be kreditoriaus sutikimo** skirti įmokas prievolei, kurios įvykdymo terminas dar nesuėjęs, vietoj įmokos pagal prievolę, kurios įvykdymo terminas suėjęs

- Kai yra kelios skolos, kurių **grąžinimo terminai suėję**, ir **nė viena iš jų nėra užtikrinta**, laikoma, kad **grąžinta seniausia skola**
- Kai yra kelios skolos, kurių **grąžinimo terminai suėję**, laikoma, kad grąžinta skola, **kurios grąžinimas užtikrintas**
- Jeigu **visų skolų grąžinimas užtikrintas**, laikoma, kad grąžinta **labiausiai skolininko teises varžanti skola**, o jeigu visos skolos vienodai varžo – seniausia skola.

(!) Jeigu nė vieno iš šių kriterijų taikyti negalima, įmoka paskirstoma proporcingai visoms skoloms

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.2. „Ginčų sprendimas derybų būdu“ arba pretenzijų rengimas

LAT:

Kasacinis teismas, aiškindamas CK 6.54 str. 5 d. nuostatas **dėl kreditoriaus teisės atsisakyti priimti skolininko siūlomą įmoką**, yra nurodęs, kad jeigu skolininkas, **nesant šalių sutarties**, pasiūlo kitokį įmokų paskirstymą ir kreditorius su tuo sutinka, įskaitydamas lėšas pagal skolininko pasiūlytą įmokos paskirstymo eiliškumą, **laikoma, kad šalys susitarė dėl kitokio įmokų paskirstymo**. Tačiau, **nepaisant to, kokį įmokos paskirstymo eiliškumą nurodo skolininkas, kreditorius, jeigu su tuo nesutinka, turi teisę paskirstyti įmokas pagal CK 6.54 straipsnio 1–4 dalyse nurodytą eiliškumą arba, jeigu šalys yra sudariusios susitarimą dėl įmokų paskirstymo, pagal sutartyje aptartą eiliškumą** (c. b. Nr. e3K-3-101-611/2017)

Įstatymas nustato kreditoriui **ne pareigą, o teisę atsisakyti priimti skolininko siūlomą įmoką**, jei skolininkas nurodo kitokią, negu nustatyta sutartyje ar įstatyme, jos įskaitymo eilę. Tai reiškia, kad **sutartyje ar įstatyme nustatyta įmokų paskirstymo tvarka skolininko pasiūlymu gali būti keičiama tik kreditoriui sutinkant**, t. y. abiem sutarties šalims sutariant pakeisti įmokų įskaitymo eiliškumą. Kreditorius turi teisę nesutikti keisti įmokų įskaitymo eiliškumo. Tokiu atveju įmokos toliau įskaitomos šalių sutarta arba įstatyme nustatyta tvarka (c. b. Nr. e3K-3-332-219/2017)

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.3. Dokumentų skolininkui įteikimas. Ką daryti, kai skolininkas vengia priimti dokumentus?

Pretenzijos pateikimo būdai:

El. paštu;
Registruotu paštu;
Per pasiuntinių paslaugų teikėjus;
Per antstolį;
SMS žinute;
Telefonu, žodžiu;
Kt.

Vieta / adresatas:

Juridinio asmens buveinė ar bet kuri kita vieta, kur juridinis asmuo faktiškai veikia;
Asmens gyvenamoji vieta;
Asmens darbo vieta;
Bet kuri kita vieta, kurioje adresatas yra

(!) Procesinių ir kitų dokumentų įteikimo paslaugas gali suteikti ir antstoliai pagal Antstolių įstatymą: asmens gyvenamojoje ar darbo vietoje, ar bet kurioje kitoje vietoje, kurioje adresatas yra; neradus paties adresato - jo šeimos nariams, namo administracijai, seniūnijos seniūnui ar darbovietės administracijai. Kartu gali būti atliekamas ir faktinių aplinkybių konstatavimas

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.4. Delspinigiai / palūkanos – verslui, fiziniams asmenims (dydžiai, ribojimai)

Netesybos – tai įstatymų, sutarties ar teismo nustatyta pinigų suma, kurią skolininkas privalo sumokėti kreditoriui, **jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta (bauda, delspinigiai)**. Netesybos gali būti nurodytos konkrečia pinigų suma arba užtikrinamosios prievolės sumos procentu. Už prievolės įvykdymo termino praleidimą gali būti nustatomos netesybos, skaičiuojamos už kiekvieną termino praleidimo dieną, savaitę, mėnesį ir t. t. (CK 6.71 str.)

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.4. Delspinigiai / palūkanos – verslui, fiziniams asmenims (dydžiai, ribojimai)

Pagrindinės taisyklės dėl delspinigių / baudos:

1) susitarimas dėl netesybų turi būti **rašytinis**;

2) kartu su netesybomis **galima reikalauti ir kitų sumų** (palūkanų, nuostolių);

3) netesybos atlieka ir **civilinės atsakomybės funkciją**;

4) įstatymas gali numatyti **konkretų ar maksimaliai leistiną delspinigių dydį** (Vartojimo kredito įstatymas; Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymas; Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymas);

5) delspinigiai **skaičiuojami iki bylos iškėlimo teisme, išskyrus** šalių susitarime ar įstatyme nustatytus atvejus, kai delspinigiai skaičiuojami iki visiško prievolės įvykdymo;

6) ieškinio senaties terminas netesybų reikalavimui yra **6 mėnesiai**;

7) netesybas **gali mažinti teismas**, jeigu jos neprotingai didelės arba jeigu skolininkas įvykdė dalį prievolės (nemažinamos, jeigu jos jau sumokėtos (CK 6.73 straipsnio 2 dalies ir 6.258 straipsnio 3 dalies nuostatos))

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.4. Delspinigiai / palūkanos – verslui, fiziniams asmenims (dydžiai, ribojimai)

Palūkanos, atliekančios mokėjimo funkciją

- tai užmokestis už pinigų skolinimą

Palūkanos, atliekančios kompensuojamąją funkciją

- tai minimalių kreditoriaus nuostolių (negautų pajamų), kurių nereikia įrodinėti, kompensacija už piniginės prievolės pažeidimą

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.4. Delspinigiai / palūkanos – verslui, fiziniams asmenims (dydžiai, ribojimai)

Praleidęs pinigines prievolės įvykdymo terminą skolininkas privalo mokėti už termino praleidimą sutarčių ar įstatymų nustatytas palūkanas (CK 6.261 str.):

CK 6.210 str.:

penkių procentų dydžio metines palūkanas už sumą, kurią sumokėti praleistas terminas, jeigu įstatymai ar sutartis nenustato kitokio palūkanų dydžio;

šešių procentų dydžio metines palūkanas, kai abi sutarties šalys yra verslininkai ar privatūs juridiniai asmenys, jeigu įstatymai ar sutartis nenustato kitokio palūkanų dydžio

Mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vėlavimo prevencijos įstatymo str. 2 str. 5 d.:

aštuonių procentų metines palūkanas pagal (jeigu jis konkrečiu atveju taikytinas)

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.4. Delspinigiai / palūkanos – verslui, fiziniams asmenims (dydžiai, ribojimai)

	Palūkanos	Delspinigiai
Turi būti susitarta raštu	-* *kompensuojamosios	+
Galimybė reikalauti kartu ir kitų sumų* *įvertinant civilinės atsakomybės funkciją	+	+
Atlieka civilinės atsakomybės funkciją; - jeigu kreditorius reikalauja ir delspinigių, ir kompensuojamųjų palūkanų už tą patį prievolės termino pažeidimą, teismas mažesniąją sumą įskaito į didesnę ir priteistų didesnę sumą - jeigu kreditorius reikalauja nuostolių ir delspinigių, teismas mažesniąją sumą įskaito į didesnę ir priteistų didesnę sumą - jeigu kreditorius reikalauja ir mokėjimo palūkanų (už naudojimąsi kreditoriaus pinigais), ir delspinigių ar nuostolių, teismas priteisia abi sumas, nes mokėjimo palūkanos neatlieka kompensavimo funkcijos	+* *kompensuojamosios	+
Įstatymas gali numatyti konkretų ar maksimaliai leistiną dydį	+	+
Ieškinio senaties terminas	5 m.	6 mėn.
Teismas gali mažinti	+* *kai nustatomos susitarimu	+

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.4. Delspinigiai / palūkanos – verslui, fiziniams asmenims (dydžiai, ribojimai)

Klausimas:

Kokios netesybos / palūkanos būtų priteisiamos?

Bankas pareiškė reikalavimą priteisti iš fizinio asmens pagal kredito sutartį **negrąžintą paskolą su sutartyje nustatytų palūkanų iki paskolos grąžinimo termino suma**. Be to, sutartyje nustatytos **1 proc. dydžiu padidintos kompensuojamosios metinės palūkanos** už laikotarpį nuo termino grąžinti paskolą praleidimo. Bankas **taip pat skaičiavo įstatyme (CK 6.210 str.) nustatytas 5 proc. palūkanas** už laikotarpį nuo termino grąžinti paskolą praleidimo iki reikalavimo teisme pateikimo, **bei sutartyje nustatytus delspinigius**.

1. Ikiteisminis skolos išieškojimas

1.4. Delspinigiai / palūkanos – verslui, fiziniams asmenims (dydžiai, ribojimai)

LAT:

kai mokėjimo (pelno) ir kompensuojamosios palūkanos nustatytos sutartyje, tuomet neskaičiuojamos įstatyme (Civilinio kodekso 6.210 straipsnyje) nustatytos 5 proc. (ar 6 proc., jei sutarties šalys verslininkai) palūkanos už laikotarpį nuo sutartyje nurodyto termino įvykdyti piniginę prievolę praleidimo dienos iki kreipimosi į teismą dienos, t. y. **negali būti sumuojamos ir sutartyje, ir įstatyme nurodyto dydžio palūkanos už tą patį laikotarpį, kai sutartyje palūkanų dydis yra aiškiai nustatytas.**

Civilinio kodekso 6.73 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad netesybos (delspinigiai kaip netesybų rūšis) įskaitomos į nuostolių atlyginimą (analogiška taisyklė – Civilinio kodekso 6.258 straipsnio 2 dalyje). Kreditoriaus nuostoliai – tai negautos pajamos, t. y. negautos pelno (mokėjimo) palūkanos, kurias jis būtų gavęs, jeigu prievolė būtų buvusi įvykdyta laiku. **Kompensuojamosios palūkanos šiuo atveju laikytinos minimaliais kreditoriaus nuostoliais, patirtais dėl laiku negražintos skolos.** Netesybos (delspinigiai) įskaitomi į nuostolius, taip pat ir į minimalius. Taigi **negali būti kartu skaičiuojamos kompensuojamosios palūkanos ir delspinigiai; kreditoriui iš skolininko reikalaujant atlyginti ir netesybas (delspinigius), ir kompensuojamąsias palūkanas, atlyginama tik didesnioji suma, apimanti mažesniąją, t. y. netesybos įskaitomos į nuostolius, šiuo atveju – į kompensuojamųjų palūkanų dydžio sumą.**

(c. b. Nr. e3K-3-110-219/2019)

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.1. Pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo reikalavimai (forma)

Pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo paduodamas **dėl piniginių reikalavimų** atsirandančių iš:

- sutarties;
- delikto;
- darbo santykių;
- išlaikymo priteisimo;
- kt.

(!) Bylos pagal pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo nagrinėjamos **naudojant vienodos formos** procesinius dokumentus

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.1. Pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo reikalavimai (forma)

e.teismas.lt/lt/public/documentstemplates/ ☆

civilinė byla

- I-a instancija
  - Apylinkės teismas
    - pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo (piniginis reikalavimas)**
    - pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo dėl darbo santykių
    - pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo dėl išlaikymo priteisimo

Kreditorius:

Kreditoriaus atstovas:

Skolininkas:

Skolininko atstovas:

(teismo pavadinimas)

PAREIŠKIMAS
2020-04-27

Remdamasis Lietuvos Respubliko civilinio proceso kodekso 431 str. ir

(Nurodomi faktinis reikalavimo pagrindas ir įrodymai, kuriais galima pagrįsti reikalavimą)

Teismo prašau iš skolininko priteisti

skolą: Eur ( ) ;
ir delspinigius (pildoma, jei prašoma priteisti)

- Delspinigių norma, %:
- Delspinigių skaičiavimo laikotarpis, data, dienų skaičius:
- Prašoma priteisti delspinigių suma, Eur:

ir (arba) palūkanas (pildoma, jei prašoma priteisti)

- Palūkanų norma, %:
- Palūkanų skaičiavimo laikotarpis, data, dienų skaičius:
- Prašoma priteisti palūkanų suma, Eur:

baudą (pildoma, jei prašoma priteisti): Eur ;
procesines palūkanas: % (metinių palūkanų nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo įsakymo visiško įvykdymo dydis)

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.1. Pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo reikalavimai (forma) (tęsinys)

baudą (pildoma, jei prašoma priteisti): Eur ;

procesines palūkanas: % (metinių palūkanų nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo įsakymo visiško įvykdymo dydis procentais);

bylinėjimosi išlaidas: 0 Eur ;

žyminio mokesčio: Eur ;

advokato pagalbai: Eur ;

kitos išlaidos: Eur ;

ir siekiant užtikrinti reikalavimo įvykdymą prašau teismo:

(laikinosios apsaugos priemonės)

(duomenys apie skolininko turta: pavadinimas, registracijos numeris ir kt.)

(motyvai, pagrindas, dėl kurių prašoma taikyti laikinąsias apsaugos priemones)

Tvirtinu, kad nėra LR CPK 431 straipsnio 2 dalyje nurodytų pagrindų.

PRIDEDAMA:

Duomenys apie žyminio mokesčio sumokėjimą. Dokumentai, patvirtinantys teisę atstovauti, jeigu pareiškimą paduoda atstovas.

Prie pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo jokie įrodymai nepateikiami.

Vardas, Pavardė/Pavadinimas

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo):

2.2. Teisingumas

- Pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo pareiškiamas **pagal skolininko gyvenamąją vietą**
- Taikytinos **teisingumo pagal ieškovo pasirinkimą taisyklės** (CPK 30 str.)
- Taikytinos **sutartinio teisingumo taisyklės**

(!) Bylas pagal pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo nagrinėja **apylinkės teismai**

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.3. Dažniausios klaidos, kai teismai atsisako priimti pareiškimą

Pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo nenagrinėjamas, jeigu:

- 1) kreditorius nėra įvykdęs jam priklausančios prievolės (ar jos dalies), už kurią reikalaujama sumokėti, o skolininkas reikalauja ją įvykdyti;
- 2) yra neįmanoma prievolę įvykdyti dalimis, o kreditorius reikalauja įvykdyti dalį prievolės;
- 3) skolininkas gyvena užsienyje arba užsienyje yra skolininko buveinė;
- 4) skolininko gyvenamoji ir darbo vietos yra nežinomos;
- 5) kreditoriaus reikalavimas yra kilęs iš vartojimo kredito sutarties ir bendros vartojimo kredito kainos metinė norma neatitinka Vartojimo kredito įstatyme nustatytų bendrai vartojimo kredito kainai taikomų reikalavimų;
- 6) prašomi priteisti delspinigiai (pavėluoto mokėjimo palūkanos) viršija Mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vėlavimo prevencijos įstatyme nurodytą pavėluoto mokėjimo palūkanų normą;
- 7) pagal kreditoriaus reikalavimą iškėlus teisme bylą ir priėmus teismo įsakymą paaiškėja, kad skolininko gyvenamoji ir darbo vietos yra nežinomos, teismas panaikina teismo įsakymą ir kreditoriaus pareiškimą palieka nenagrinėtą

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.3. Dažniausios klaidos, kai teismai atsisako priimti pareiškimą

Iš teismų praktikos, kai teismas atsisakė priimti pareiškimą dėl teismo įsakymo:

- Kreditorius sumokėjo per daug žyminio mokesčio, kurį prašo priteisti iš skolininko;
- Išlaidų suma, patirta už suteiktas teisines paslaugas, laikytinaneatitinkančia teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principų;
- Prašomos per didelės priteisti palūkanos / delspinigiai;
- Kt.?

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.4. Pridedami dokumentai (ką teismui būtina pateikti ir ką galima pateikti)

Prie pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo jokie įrodymai nepridedami (CPK 433 str. 3 d.), tačiau **ši taisyklė netaikoma, prašant priteisti bylinėjimosi išlaidas**

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.5. Žyminis mokestis ir kitos galimos išlaidos

- Bylose dėl teismo įsakymų mokamas **ketvirtadalis sumos, mokėtinos už ieškinį, bet ne mažiau kaip dešimt eurų**
- Dokumentus pateikiant teismui tik elektroninių ryšių priemonėmis, **mokama 75 procentai** mokėtinos žyminio mokesčio sumos, **bet ne mažiau kaip penki eurai**
- Jeigu prieš kreipdamosi į teismą šalys ginčą sprendė mediacijos būdu, **mokama 75 procentai** mokėtinos žyminio mokesčio sumos, **bet ne mažiau kaip penki eurai** (netaikoma, kai Mediacijos įstatymo nustatyta tvarka buvo vykdoma privalomoji mediacija)

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.6. Dokumentų skolininkui įteikimas

- Jeigu dalyvaujantis byloje asmuo yra **fizinis asmuo**, procesiniai dokumentai įteikiami jam **asmeniškai**, o jeigu jis neturi civilinio procesinio veiksnio, – atstovui pagal įstatymą
- **Juridiniams asmenims** adresuoti procesiniai dokumentai įteikiami šio **juridinio asmens vadovui, kitiems juridinių asmenų registre nurodytiems valdymo organų nariams, juridinio asmens atstovams teisme arba raštinės darbuotojui**
- Procesiniai dokumentai skolininkui **gali būti įteikiami elektroninių ryšių priemonėmis**. Teismo įsakymą, įteikiamą elektroninių ryšių priemonėmis, teisėjas pasirašo elektroniniu parašu (šis parašas turi tokią pat teisinę galią kaip ir parašas rašytiniuose dokumentuose)

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.6. Dokumentų skolininkui įteikimas

Kai adresato nėra jo gyvenamosios vietos ar kitu nurodytu procesinių dokumentų įteikimo adresu ar darbo vietoje:

- procesinis dokumentas yra įteikiamas kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių, o jeigu ir jų nėra, – darbovietės administracijai
- dokumentus pristatantis asmuo pranešimą apie įteiktinus dokumentus palieka adresato deklaruotoje gyvenamojoje vietoje ir tai nurodo teismui grąžintinoje pažymoje. **Dokumentas laikomas įteiktu praėjus trisdešimt dienų nuo pranešimo palikimo adresato deklaruotoje gyvenamojoje vietoje**

Kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato juridinio asmens buveinės vietoje ar kitoje juridinio asmens nurodytoje vietoje:

- procesinis dokumentas įteikiamas bet kuriam kitam įteikimo vietoje esančiam juridinio asmens darbuotojui;
- procesinis dokumentas siunčiamas juridinio asmens buveinės adresu ir **laikomas įteiktu praėjus dešimčiai dienų nuo išsiuntimo**

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.7. Skolininko prieštaravimai

- Teismo įsakymas įsiteisėja, jeigu **per 20 dienų nuo teismo pranešimo įteikimo skolininkas nepareiškia prieštaravimų** dėl kreditoriaus pareiškimo. Įsiteisėjęs teismo įsakymas yra **vykdomasis dokumentas**
- Skolininko **prieštaravimai** dėl kreditoriaus pareiškimo **turi būti pateikti raštu per 20 dienų** nuo pranešimo apie teismo įsakymo išdavimą įteikimo skolininkui dienos
- Jeigu skolininkas dalį kreditoriaus reikalavimo įvykdė arba nors ir neįvykdė, tačiau dalį reikalavimo pripažįsta, jis **gali pareikšti prieštaravimus dėl likusios kreditoriaus reikalavimo dalies** pagrįstumo
- Prieštaravimus dėl kreditoriaus pateikto pareiškimo ar dėl jo dalies skolininkas pateikia **teismo įsakymą išdavusiam teismui**
- Teismo įsakymas **apeliacine ar kasacine tvarka neskundžiamas**
- Teismo įsakymą **skubiai vykdyti negalima**

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.7. Skolininko prieštaravimai

Skolininkas, įvykdeš pareigą po to, kai pasibaigė ieškinio senaties terminas, neturi teisės reikalauti grąžinti tai, kas įvykdyta, nors vykdydamas jis ir nežinojo, kad senaties terminas yra pasibaigęs (CK 1.133 str.)

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.8. Kas toliau? (gavus skolininko prieštaravimą ar gavus įsiteisėjusį teismo įsakymą)

Gavęs skolininko prieštaravimus, teismas ne vėliau kaip per tris darbo dienas privalo pranešti kreditoriui, kad šis **ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo teismo pranešimo įteikimo dienos** turi teisę pagal bendrąsias bylų nagrinėjimo ginčo teiseną taisyklės **pareikšti ieškinį, ir primokėti trūkstantį žyminio mokesčio dalį**

Teismo taikytos laikinosios apsaugos priemonės per nustatytą terminą ieškiniui pareikšti negali būti panaikintos

2. Supaprastintas procesas (dėl teismo įsakymo išdavimo)

2.8. Kas toliau? (gavus skolininko prieštaravimą ar gavus įsiteisėjusį teismo įsakymą)

Kreditoriui
nepateikus
ieškinio

- Pareiškimas laikomas nepaduotu;
- Teismo įsakymas ir laikinosios apsaugos priemonės panaikinami;
- Gali būti skundžiama atskiruoju skundu teismui;
- Netrukdo pareikšti ieškinį bendra tvarka

Skolininkui
įvykdžius teismo
įsakymą

- Teismui pateikiami įvykdymo įrodymai
- Įsakymas panaikinamas;
- Byla nutraukiama

Sudarius taikos
sutartį

- Taikos sutartį turi patvirtinti teismas
- Ta pačia nutartimi, kuria patvirtinama taikos sutartis, teismo įsakymas panaikinamas
- Taikomos taikos sutarties sudarymo pasekmės

3. Dokumentinis procesas

3.1. Ieškiniui keliami reikalavimai (forma)

Dokumentinio proceso tvarka gali būti pareiškiamas ieškinys, kurio dalykas yra **piniginiai reikalavimai, atsirandantys iš:**

- sutarties;
- delikto;
- darbo santykių;
- išlaikymo priteisimo;
- kitų

(!) Visi **reikalavimai** privalo būti **pagrindžiami** leistiniais **rašytiniais įrodymais**. Ieškinyje **turi būti** nurodomas ieškovo prašymas nagrinėti bylą dokumentinio proceso tvarka. **Nenagrinėjama**, jei **atsakovas gyvena užsienyje** arba jeigu **užsienyje yra atsakovo buveinė**

3. Dokumentinis procesas

3.1. Ieškiniui keliami reikalavimai (forma)

Ieškovas:

Ieškovo atstovas:

Atsakovas:

Atsakovo atstovas:

Kiti byloje dalyvaujantys asmenys:

Trečiasis asmuo:

Trečiojo asmens atstovas:

(teismo pavadinimas)

IEŠKINYS
(Dokumentinio proceso tvarka)
Dėl
(Ieškinio suma: Eur)
2020-04-29 _____
(Ieškinio surašymo data ir vieta)

(Aprašyti aplinkybes, kuriomis grindžiamas reikalavimas (faktinį bylos pagrindą), nurodyti įrodymus, patvirtinančius išdėstytas aplinkybes, liudytojų gyvenamąsias vietas ir kitokių įrodymų buvimo vieta)

(Nurodyti ar prašoma laikinųjų apsaugos priemonių, jei taip – nurodyti prašomų laikinųjų apsaugos priemonių rūšį, pagrįsti jų taikymo būtinybę)

(Nurodyti ieškinio reikalavimą (dalyką))

3.1. Ieškiniui keliami reikalavimai (forma) (tęsinys)

(Nurodyti ieškinio reikalavimą (dalyką))

(Nurodyti prašymą nagrinėti bylą dokumentinio proceso tvarka)

(Nurodyti visus rašytinius įrodymus, kuriais grindžiamas reikalavimas)

(Nurodyti prašymus dėl įrodymų, kurių ieškovas pateikti negali, išreikalavimo, nurodant priežastis, kodėl negalima pateikti šių įrodymų)

(Pateikti duomenis apie žyminio mokesčio sumokėjimą. Jei pageidaujama prašyti iš dalies atleisti nuo žyminio mokesčio mokėjimo arba atidėti žyminio mokesčio sumokėjimą, suformuluoti atitinkamą prašymą ir jį pagrįsti)

(Nurodyti pageidaujamą procesinių dokumentų įteikimo būdą, pageidavimą gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis)

(Nurodyti, ar byla bus vedama per advokatą. Jei taip, nurodyti advokato vardą, pavardę, darbo vietos adresą)

(Jei ieškinį pateikia atstovas, nurodyti duomenis apie atstovą (kaip numatyta Civilinio proceso kodekso 111 str. 2 d. 2 ir 3 p.) ir pridėti dokumentą, įrodantį atstovo teises ir pareigas)

(Nurodyti, ar sutinkama su sprendimo už akių priėmimu, jei byloje nebus pateiktas atsiliepimas ar paruošiamasis procesinis dokumentas ar esant kitiems Civilinio proceso kodekso 285 str. nustatytiems pagrindams)

(Nurodyti nuomonę dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai ieškovas pageidauja ją pateikti)

PRIDEDAMA:

Žyminio mokesčio sumokėjimą patvirtinantys dokumentai;

Vardas, Pavardė/Pavadinimas

3. Dokumentinis procesas

3.2. Teisingumas

Ieškiniai dokumentinio proceso tvarka pareiškiami **pagal bendrąsias teisingumo taisykles:**

- Ieškinys pareiškiamas **pagal atsakovo gyvenamąją vietą**
- Taikytinos **teisingumo pagal ieškovo pasirinkimą taisyklės** (CPK 30 str.)
- Taikytinos **sutartinio teisingumo taisyklės**

Visas civilines bylas pirmąja instancija nagrinėja apylinkės teismai, **išskyrus:**

- apygardos teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja civilines bylas, kuriose ieškinio suma **didesnė kaip keturiasdešimt tūkstančių eurų**

3. Dokumentinis procesas

3.3. Dažniausios klaidos, kai teismai taiko ieškinio trūkumų institutą

Nenurodomas ieškovo prašymas nagrinėti bylą dokumentinio proceso tvarka

Nenurodyti visi rašytiniai įrodymai, kuriais ieškovas grindžia savo reikalavimus

Nepridėti (pridėti ne visi) rašytiniai įrodymai, kuriais grindžiamas reiškiamas reikalavimas

Nepagrindžiama įrodymais, jog ieškinio piniginiai reikalavimai kilę iš sutarties, delikto, darbo santykių, išlaikymo priteisimo

3. Dokumentinis procesas

3.4. Pridedami dokumentai (ką teismui būtina pateikti ir ką galima pateikti)

Prie ieškinio turi būti pridėti **rašytiniai įrodymai**, kuriais grindžiamas reiškiamas reikalavimas:

- pridedant jų **originalus** arba **kopijas** (skaitmenines kopijas), patvirtintas teismo, notaro (ar kito atlikti notarinius veiksmus įgalioto asmens), byloje dalyvaujančio advokato ar dokumentą išdavusio (gavusio) asmens.

3. Dokumentinis procesas

3.5. Žyminis mokestis ir kitos galimos išlaidos

- Žyminis mokestis yra lygus **pusei sumos**, kurią reikėtų mokėti už ieškinio nagrinėjimą teisme pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles, tačiau **ne mažesnis kaip dešimt eurų** (pagal įstatymus ar teismo nutartimi asmuo nuo žyminio mokesčio gali būti visiškai ar iš dalies atleistas arba žyminio mokesčio sumokėjimo terminas atidėtas)
- Dokumentus pateikiant teismui tik elektroninių ryšių priemonėmis, **mokama 75 procentai** mokėtinos žyminio mokesčio sumos, **bet ne mažiau kaip penki eurai**
- Jeigu prieš kreipdamosi į teismą šalys ginčą sprendė mediacijos būdu, **mokama 75 procentai** mokėtinos žyminio mokesčio sumos, **bet ne mažiau kaip penki eurai** (netaikoma, kai Mediacijos įstatymo nustatyta tvarka buvo vykdoma privalomoji mediacija)

3. Dokumentinis procesas

3.6. Dokumentų atsakovui įteikimas

Jeigu procesinių dokumentų atsakovui **įteikti nepavyksta**, teismas:

- nustato ieškovui **terminą patikslinti skolininko gyvenamąją vietą**;
- **atlikti veiksmus**, kad teismas galėtų procesinius dokumentus įteikti kitu būdu;
- **primokėti trūkstamą žyminį mokestį**, kad ieškinys galėtų būti nagrinėjamas pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles.

Jeigu per nustatytą terminą ieškovas teismo reikalavimų **neįvykdo**, preliminarus sprendimas **panaikinamas ir ieškinys paliekamas nenagrinėtas**. Ši teismo nutartis atskiruoju skundu neskundžiama.

3. Dokumentinis procesas

3.7. Atsakovo prieštaravimai

- Atsakovo prieštaravimai turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus procesinių dokumentų turiniui ir formai, **turi būti motyvuoti ir pagrįsti** leistinomis įrodinėjimo priemonėmis
- **Per 20 dienų** nuo preliminaraus sprendimo įteikimo atsakovui nepareiškus prieštaravimų, **sprendimas įsiteisėja**
- Preliminarus teismo sprendimas **apeliacine** ar **kasacine tvarka neskundžiamas**
- Preliminarus teismo sprendimo **skubiai vykdyti negalima**

3. Dokumentinis procesas

3.8. Kas toliau (gavus atsakovo prieštaravimą ar gavus įsiteisėjusį teismo sprendimą)?

Priėmęs atsakovo prieštaravimus, **teismas:**

- ieškovui **išsiunčia atsakovo prieštaravimų** kopiją ir priedus
- ieškovas turi teisę per keturiolika dienų nuo teismo pranešimo įteikimo dienos **pateikti atsiliepimą** į atsakovo prieštaravimus bei savo reikalavimams pagrįsti, pateikti naujus įrodymus
- ieškovo atsiliepimą į atsakovo prieštaravimus teismas išsiunčia atsakovui
- skiriamas teismo posėdis

3. Dokumentinis procesas

3.8. Kas toliau (gavus atsakovo prieštaravimą ar gavus įsiteisėjusį teismo sprendimą)?

Atsakovas nepareiškia prieštaravimų / teismas atsisako juos priimti

- Preliminarus teismo sprendimas įsiteisėja
- Preliminarus teismo sprendimas apeliacine ar kasacine tvarka neskundžiamas
- Atsisakymas priimti prieštaravimus gali būti skundžiamas atskiruoju skundu

Atsakovas įvykdo preliminarų sprendimą

- Teismui pateikiami įvykdymo įrodymai
- Preliminarus sprendimas panaikinamas
- Byla nutraukiama

Šalys sudaro taikos sutartį

- Teismas ją patvirtina;
- Ta pačia teismo nutartimi preliminarus sprendimas panaikinamas

Išnagrinėjęs bylą teismas priima galutinį sprendimą

- Teismas nusprendžia preliminarų sprendimą palikti nepakeistą
- Preliminarų sprendimą panaikinti ir ieškinį atmesti
- Preliminarų sprendimą pakeisti

4. Ginčai dėl nedidelių sumų priteisimo

4.1. Reikalavimai ieškiniui ir šio proceso atskleidimas

Bylos dėl pinigų sumų, **neviršijančių dviejų tūkstančių eurų**, priteisimo nagrinėjamos pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles, **išskyrus:**

- jeigu ieškinio suma neviršija šios sumos, bylą nagrinėjantis teismas turi teisę **pats nuspręsti**, kokia forma ir tvarka nagrinėti bylą
- byla nagrinėjama žodinio proceso tvarka, jeigu dėl to yra **bent vienos šalies prašymas**
- tokiose bylose teismas priima sprendimą, kuriame turi būti įžanginė ir rezoliucinė dalys, taip pat trumpai išdėstyti motyvai

5. Kreipimasis į teismą bendra tvarka (ginčo teisena) (trumpas pristatymas, atskiriant procesą nuo anksčiau išvardintų)

	leškinys ginčo teisena	Dokumentinis procesas	Pareiškimas dėl teismo įsakymo
Numatyti leistinumo reikalavimai	-	+	+
Tipinė patvirtinta pareiškimo forma	-	-	+
Galimybė dokumentus skolininkui įteikti per kuratorių ar viešo paskelbimo būdu	+	-	-
Grindžiama tik leistiniais rašytiniais įrodymais	-	+	(dokumentai neprivalo būti pridedami, išskyrus bylinėjimosi išlaidas)
Taikinimo procedūra	+	-	-
Bylos nagrinėjimas žodine tvarka	+	-	-

6. Taikos sutarties patvirtinimas

6.1. Nekeliant bylos teisme: reikalavimai prašymui, taikos sutarčiai ir šio instituto privalumai

Taikos sutartis:

- šalys tarpusavio nuolaidomis išsprendžia kilusį ginčą ir **užkerta kelią kilti teisminiam ginčui ateityje;**
- taikos sutartis **turi būti rašytinė**. Šio reikalavimo nesilaikymas sutartį daro negaliojančią;
- teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims turi **galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią;**
- teismo patvirtinta sutartis yra **priverstinai vykdytinas dokumentas**
- už prašymą patvirtinti taikos sutartį supaprastinto proceso tvarka **žyminis mokestis nemokamas** (CPK 83 straipsnio 1 dalies 13 punktą)

6.2. Iškelus bylą teisme: reikalavimai prašymui, taikos sutarčiai ir šio instituto privalumai

(nurodomas teismas, kuriam teikiama tvirtinti Taikos sutartis)

(su prašymu teismui ją patvirtinti)

TAIKOS SUTARTIS

2020-04-29

_____ (Sutarties surašymo data ir vieta)

Ieškovas:

Atsakovas:

(Ieškovas ir Atsakovas toliau kartu vadinami „Šalimis“),

atsižvelgdamos į tai, kad _____ teisme

(nurodomas teismo pavadinimas)

nagrinėjama civilinė byla Nr. _____ dėl _____

(trumpai nurodomas ginčo dalykas (reikalavimas))

teismo _____ nutartį dėl ginčo perdavimo teisminei mediacijai;

(nurodoma data)

atsižvelgdamos į tai, kas Šalys, remdamosi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.983 str. 1 d., siekia tarpusavio nuolaidomis išspręsti ginčą ir užbaigti visus esamus ar galimus nesutarimus;

Šalys susitarė ir sudarė šią Taikos sutartį, toliau tekste vadinama „Sutartimi“:

1. Šia Sutartimi Šalys nustato pagrindines sąlygas, kuriomis remdamosi susitaria, jog Šalys bendradarbiaudamos išspręsdžia Šalių ginčą civilinėje byloje:

_____ tiksliai nurodyti, kokiomis sąlygomis išspręsdžiamas ginčas)

(išsamiai ir

6.2. Iškėlus bylą teisme: reikalavimai prašymui, taikos sutarčiai ir šio instituto privalumai (tęsinys)

Šalys susitarė ir sudarė šią Taikos sutartį, toliau tekste vadinama „Sutartimi“:

1. Šia Sutartimi Šalys nustato pagrindines sąlygas, kuriomis remdamosi susitaria, jog Šalys bendradarbiaudamos išsprędžia Šalių ginčą civilinėje byloje:

_____ (išsamiai ir
tiksliai nurodyti, kokiomis sąlygomis išsprędžiamas ginčas)

2. Ši Sutartis įsigalioja įsiteisėjus teismo nutarčiai dėl jos patvirtinimo.
3. Šalys pareiškia ir patvirtina, kad ši Sutartis yra abiem Šalims priimtinas susitarimas, pasiektas abipusių nuolaidų būdu, kuriuo yra išspręstas tarp Šalių kilęs ginčas.
4. Šalys pareiškia, kad joms yra žinomos taikos sutarties sudarymo ir bylos nutraukimo, teismui patvirtinus Šalių sudarytą Sutartį, procesinės teisinės pasekmės, nustatytos CPK 140 str. 3 d., 294 str. 2 d.
5. Ši Sutartis sudaryta 3 (trimis) vienodą teisinę galią turinčiais egzemplioriais, kurių po 1 (vieną) atitenka Ieškovui ir Atsakovui bei 1 (vienas) egzempliorius teismui.
6. Prašome teismo šią Sutartį patvirtinti ir civilinę bylą nutraukti. Šiuos klausimus prašome išspręsti rašytinio proceso būdu, mums nedalyvaujant teismo posėdyje.
7. Prašome sugrąžinti 75 procentus už ieškinį sumokėto žyminio mokesčio.

Šalių parašai:

Ieškovas:

Atsakovas:

6. Taikos sutarties patvirtinimas

6.2. Iškelus bylą teisme: reikalavimai prašymui, taikos sutarčiai ir šio instituto privalumai

- Taikos sutartis apibrėžta kaip šalių susitarimas, kuriuo jos **tarpusavio nuolaidomis** išsprendžia kilusį teisminį ginčą, užkerta kelią kilti teisminiam ginčui ateityje, išsprendžia teismo sprendimo įvykdymo klausimą arba kitus ginčytinus klausimus (CK 6.983 str. 1 d.)
- Teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims turi **galutinio teismo sprendimo (res judicata) galią** (CK 6.985 str. 1 d.). Savo esme taikos sutartis yra civilinė sutartis, kuria šalys laisvo apsisprendimo būdu (CK 6.156 str.) išsprendžia ginčą, sutarties sąlygose pačios nusistatydamos savo teises ir pareigas
- Esminis šios sutarties bruožas yra tarpusavio kompromiso suradimas abipusių nuolaidų būdu, tai **taikos sutarties sąlygos neturi faktų konstatuojamosios, taigi ir tų faktų prejudicinės reikšmės**, tačiau šalims ji svarbi jų subjektinių teisių ir pareigų nustatymui, t. y. ši sutartis turi šalių teises ir pareigas nustatančią reikšmę
- Įstatymo nurodytais atvejais teismas šalių pateiktos taikos sutarties **netvirtina (jei sutartis prieštarauja imperatyviosiems įstatymų nuostatomis ar viešajam interesui)**
- Teismas vykdo teisingumą, taigi jam ex officio **tenka pareiga užtikrinti, kad įstatymai nebūtų pažeidžiami į teisminę kontrolę patenkančiuose teisiniuose santykiuose**, t. y., kad teismo priimamais procesiniais sprendimais nebūtų įtvirtintas neteisėtumas
- Teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims turi galutinio teismo sprendimo galią, **yra priverstinai vykdytinas dokumentas** ir dėl šios priežasties, lygiai taip pat kaip ir teismo sprendimas, negali būti sąlyginė, dviprasmiška bei sukurti abejotinas teises pasekmes dėl jos vykdymo (CK 6.985 str., CPK 267 str.)

7. Skolos išieškojimas skolininkui mirus

Antstolis gavęs informaciją apie skolininko mirtį, sustabdo vykdomąją bylą, iki paaiškėja skolininko įpėdiniai. Nustačius, kas priėmė palikimą ir perėmė mirusio asmens įsiskolinimus, antstolis arba kreditorius turi teisę kreiptis į teismą su prašymu pakeisti šalį (skolininką) išieškojimo procese.

Palikėjo kreditoriai **turi teisę per tris mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos** pareikšti reikalavimus:

- priėmusiems palikimą įpėdiniams;
- testamentu vykdytojui;
- palikimo administratoriui;
- pareikšti teisme ieškinį dėl paveldimo turto

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad CK 5.63 straipsnio 1 dalyje nurodytas kreditorių reikalavimų pareiškimo būdų sąrašas nebaigtinis. Greta šiame straipsnyje nurodytų būdų tinkamu pareiškimu laikomas ir **pranešimas notarui**, taip pat šios normos tikslus atitinka ir tinkamu kreditoriaus reikalavimo pareiškimu laikytinas **viešame registre išviešintas palikėjo turto areštas**, kuris gali būti išviešintas tiek iki, tiek ir po palikėjo mirties, laikantis CK 5.63 straipsnio 1 dalyje nustatyto trijų mėnesių termino.

7. Skolos išieškojimas skolininkui mirus

Mirusio asmens kreditoriai, kurių reikalavimai jau vykdomi priverstine tvarka, taip pat privalo laikytis CK 5.63 straipsnyje nustatytos reikalavimų pareiškimo tvarkos bei terminų **ir tais atvejais, kai mirusio skolininko turta paveldi valstybė**, išskyrus atvejus, kai reikalavimai pagrįsti hipoteka ir įkeitimu arba yra susiję su paveldimos individualiosios (personalinės) įmonės ar ūkininko veikla.

8. Išieškojimas, kai skolininkas gyvena užsienyje

Kreditorius, kurio reikalavimo teisė patvirtinta teismo sprendimu, gali pasirinkti kokį sprendimo pateikimo vykdymui būdą taikyti:

- **Sprendimo pripažinimas ir leidimas vykdyti pagal Reglamentą Nr. 1215/2012 (Briuselio reglamentas). Taikomas be išimčių visoms ES narėms**
  - Reglamentas taikomas tik tuo atveju, jei skolininkas buvo tinkamai informuotas apie teismo procesą, kuriame buvo priimtas vykdytinas sprendimas
  - Pateikiamas prašymas sprendimą priėmusiam teismui išduoti pažymą pagal Reglamento 53 str.
  - Kitos valstybės kompetentingai vykdymo institucijai (antstoliui) pateikiamas Lietuvos Respublikos teismo sprendimo patvirtinta kopija ir pagal Reglamentą išduota pažyma
- **Sprendimo vykdymas pateikiant Europos vykdomąjį raštą pagal Reglamentą Nr. 805/2004 (netaikomas Danijai)**
  - Taikomas tik neginčytiniams reikalavimams
  - Taikomas tik, jei skolininkas buvo tinkamai informuotas apie teismo procesą
  - Pateikiamas prašymas sprendimą priėmusiam LR teismui išduoti Europos vykdomąjį raštą
  - Kitos valstybės kompetentingai vykdymo institucijai pateikiamas laisvos formos prašymas vykdyti teismo sprendimą konkrečios valstybės teritorijoje; Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teismo patvirtinta kopija (kartu su vertimu į reikiamą kalbą); LR teismo sprendimo patvirtinta kopija (be vertimo – jo gali būti reikalaujama vėliau)

8. Išieškojimas, kai skolininkas gyvena užsienyje

- **Europinis sąskaitos blokavimas pagal Reglamentą (ES) Nr. 655/2014**
  - Reglamentu nustatoma Europinio sąskaitos blokavimo įsakymo (ESBĮ) procedūra (netaikoma Danijoje ir Jungtinėje Karalystėje)
  - ESBĮ vienos ES šalies teismui sudaroma galimybė areštuoti lėšas skolininko banko sąskaitoje kitoje ES šalyje
  - ESBĮ kreditorius gali pasinaudoti dviem atvejais:
    - iki kreditoriui pradedant teisminį procesą dėl skolos išieškojimo (laikinosios apsaugos priemonės)
    - po to, kai kreditoriui valstybėje narėje išduotas teismo sprendimas, sudaryta taikos sutartis arba išduotas autentiškas dokumentas, pagal kurį reikalaujama, kad skolininkas sumokėtų kreditoriaus reikalavimo sumą (vykdymo procese)
- Teikiamas tipinės formos prašymas. Turi būti pateikiami Skolininko banko sąskaitos duomenys (vykdymo procese pakanka žinoti bent šalį, kurioje skolininkas gali būti atsidaręs banko sąskaitą).

9. Europos mokėjimo įsakymas (kur kreiptis, ką pateikti ir kokia nauda)

- Europos mokėjimo įsakymas yra supaprastinta procedūra, taikoma **tarpvalstybiniam piniginiam reikalavimams**, kurių atsakovas neginčija, ir grindžiama standartinėmis formomis
- **Reglamentu Nr. 1896/2006** nustatomos septynios standartinės formos
- Reglamentas **taikomas visose ES valstybėse narėse**, išskyrus Daniją
- Europos mokėjimo įsakymus **išduoda teismai**, išskyrus Vengriją, kur mokėjimo įsakymo procedūros taikymas yra notarų (civilinės teisės notarų) kompetencija
- Europos mokėjimo įsakymas išduodamas tik pagal visoms valstybėms narėms vienodą bendrą tvarką, o nacionalinė teisė taikoma subsidiariai
- Teismas nacionalinę teisę taiko spręsdamas tik Reglamente neaptartus klausimus
- Pagal Reglamentą, jurisdikcija nustatoma pagal atitinkamas Bendrijos teisės normas (pagal Reglamentą (EB) dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo bei vykdymo užtikrinimo Nr. 44/2001 (6 str. 1 d.))
- Taikant šią procedūrą **teisme dalyvauti nebūtina**. Ieškovui tereikia pateikti prašymą. Tolesni formalumai nereikalingi, kaip ir kiti ieškovo veiksmai

9. Europos mokėjimo įsakymas (kur kreiptis, ką pateikti ir kokia nauda)

10. Įsiskolinimų pripažinimas beviltiškais

- Įrodymai, reikalingi skoloms pripažinti beviltiškomis, priklauso nuo įsiskolinimo dydžio ir skirstomi į tokias grupes:
  - Įsiskolinimai nuo 0,01 Eur iki 300,00 Eur. neprivaloma saugoti įrodymų pagrindžiančių pastangas susigražinti skolas, o taip pat nėra būtina turėti dokumentų įrodančių skolininko nemokumą
  - Nuo 300,01 Eur iki 3000,00 Eur. Mokesčių mokėtojas, norėdamas pripažinti tokio dydžio įsiskolinimus beviltiškais turi turėti dokumentus, įrodančius skolų beviltiškumą ir pastangas atgauti skolas
  - Nuo 3000,01 Eur iki 30000,00 Eur. Mokėtojas turi turėti dokumentus patvirtinančius faktą, kad skolininkas neturi privalomojo registruoti turto. Tokius faktus patvirtina VĮ „Registru centro“ išduota pažyma, kad skolininko vardu neregistruotas nekilnojamas turtas, VĮ „Regitra“ išduota pažyma, kad skolininkas neturi registruojamų transporto priemonių ir pan., taip pat būtina turėti dokumentus, įrodančius, kad skolininkas yra nemokus. Nemokumo sąvoką aprašoma LR Įmonių bankroto įstatymo (Įmonės nemokumas – įmonės būseną, kai įmonė nevykdo įsipareigojimų (nemoka skolų, neatlieka iš anksto apmokėtų darbų ir kt.) ir pradelsti įmonės įsipareigojimai (skolos, neatlikti darbai ir kt.) viršija pusę į jos balansą įrašyto turto vertės)
  - Nuo 30000,01 Eur ir daugiau. Tokiu atveju būtina turėti **įsiteisėjusį teismo** (arba ginčų nagrinėjusios institucijos) **sprendimą**, nuosprendį arba nutartį, kuriais patvirtinama mokesčių mokėtojo teisė susigražinti skolas ir **antstolio surašytą išieškojimo negalimumo aktą ir vykdomąjį dokumentą**.

Justina Ramašauskaitė

Advokatų profesinė bendrija „iLAW“

Konstitucijos pr. 7, 24 aukštas, LT – 09308 Vilnius

Mob. +370 622 08586, tel. +370 5 248 76 70

El. p. justina.ramasauskaite@ilaw.legal

www.ilaw.legal